

UDK: 656.1.05:625.746.5 (497.6)

ПРОЈЕКТИ САОБРАЋАЈНЕ СИГНАЛИЗАЦИЈЕ КАО ЗАКОНСКА ОБАВЕЗА И ОСНОВА ЗА ИЗРАДУ КАТАСТРА САОБРАЋАЈНЕ СИГНАЛИЗАЦИЈЕ TRAFFIC SIGNS PROJECT AS A LAW OBLIGATION AND BASE FOR TRAFFIC SIGNS REGISTER

Миленко Џевер¹, Љиљан Малеш² и Свјетлана Бјељанић³

Резиме: Поред традиционалног приступа анализе стања безбедности саобраћаја, који се заснива на подацима о броју и последицама саобраћајних незгода, развијен је и савремени приступ праћења безбедности саобраћаја који омогућава праћење и оцену стања и без података о саобраћајним незгодама. Наиме, последњих деценија се примењују различите савремене технике за унапређење стања безбедности саобраћаја, а најзначајније су конфликтна техника, дубинске анализе, ревизија безбедности саобраћаја, праћење индикатора. У раду је приказано истраживање саобраћајних конфликата на различитим типовима трокраких раскрсница, а у циљу утврђивања оптималне геометрије раскрснице. Поред врсте, броја и тежине конфликта, анализирани су и основни елементи геометрије и карактеристике саобраћајних токова на различитим типовима трокраких раскрсница. Анализиране су раскрснице у Београду (општина Вождовац), и то трокрака раскрсница под углом, трокрака раскрсница у облику слова „Т“ и трокрака раскрсница у облику слова „У“. Применом конфликтне технике уочени су број, врста и тежина саобраћајних конфликата, начин реаговања, ниво ризика, места на којима се дешавају конфликти, а затим је извршена провера статистичке зависности између резултата добијених на предметним раскрсницама преко χ^2 теста независности. Истраживањем је утврђено да је на трокракој раскрсници у облику слова „У“ забележено 54% конфликата, на трокракој раскрсници под углом 26%, а на трокракој раскрсници у облику слова „Т“ 20% од укупног броја саобраћајних конфликата. Међутим на трокракој раскрсници у облику слова „У“ је више од два пута већи проток возила у односу на друга две трокраке раскрснице. Највећи проценат чине конфликти у случају левог скретања возила из супротног смера и конфликти при кретању возила у истом смеру.

Кључне речи: безбедност саобраћаја, саобраћајни конфликти, конфликтна техника, трокраке раскрснице

1. УВОД

Према закона о безбједности саобраћаја Републике Српске, пројекти саобраћајне сигнализације, представљају основу за постављање било којег саобраћајног знака или за било какво обиљежавање ознаке на коловозу. Ови пројекти поред чињенице да су основа за постављање представљају основу за успоставу и развој катастра односно евиденције саобраћајне сигнализације, који може на значајан начин утицати на управљање и реализацију средстава намјењених за саобраћајну сигнализацију у буџетима јединица локалне самоуправе, а самим тим и на унапређења безбједности саобраћаја.

Ако катастар саобраћајне сигнализације дефинишемо као савремену, јединствену, ефикасну, јвалитетну, економичну и јавну евиденцију о саобраћајној сигнализацији и опреми пута видјећемо да неопходно створити више претпоставки да би испуњавала претходно наведене критеријуме.

Неки од полазних предуслова је дефинисање минималног садржаја евиденције, начин прикупљања података, начин управљања подацима и др.

Да би се саобраћајна сигнализација и опрема пута уопште поставила према важећим прописима у Републици Српској неопходно је имати улазне документе на основу којих се поставља. Ови документи су кроз различите прописе термилошки различито називају, што у почетном кораку ствара недоумице код управљача путева о томе шта је потребно да се саобраћајна сигнализација на

---

¹ Џевер Миленко, дипл.инж.саобраћаја, Агенција за безбједност саобраћаја, Ул. Замј Јове Јовановића, 18, Бања Лука, Република Српска, БиХ, milenko.dzever@outlook.com

² Малеш Љиљан, дипл.инж.саобраћаја, Град Бања Лука, Трг српских Владара 1, Бања Лука, Република Српска, БиХ, males.lilijan@gmail.com

³ Свјетлана Бјељанић, дипл.инж.саобраћаја, Општина Рогаatica, Српске слоге 93, Рогаatica, soroqatica@gmail.com

уређен и квалитетан начин постави. Када се каже „постави“, не подразумјева се искључиво физичку диспозицију саобраћајне сигнализације и опреме пута већ низ радњи и поступака које претходе физичкој уградњи саобраћајне сигнализације и опреме пута.

Садржај документације на основу које се поставља саобраћајна сигнализација је свакао један од предуслова за квалитетно сагледавање саобраћајне сигнализације и опреме пута. Дефинисање минималног садржаја документације на основу које се поставља саобраћајна сигнализација је од значајних фактора за управљање и одржавање саобраћајне сигнализације и опреме пута.

Такође, све претходно је предуслов за успостављање функционалног система управљања саобраћајне сигнализације те враћања повјерења учесника у саобраћају у постављену саобраћајну сигнализацију и опрему. Имајући у виду поражавајућу чињеницу да успостављање функционалног система саобраћајне сигнализације на подручју одређене локлане заједнице у овом тренутку није од примарног значаја инеопходно је предузимати системске кораке на успостављању процедура за квалитетно управљање саобраћајном сигнализацијом и опремом пута.

2. МЕТОДОЛОГИЈА

У оквиру овог рада извршена је анализа прописа у Републици Српској које уређује постављање и управљање саобраћајном сигнализацијом, као и прописе који се односе на типове и садржај техничке документације. Наведене теме у правном систему уређене су дијелом на нивоу заједничких органа Босне и Херцеговине, а дијелом на нивоу Републике Српске.

Институционално, прописи који се односе на израду техничке документације у предлажу се односно доносе се од стране Министарства за уређење простора, грађевинарства и екологије, док је област постављања саобраћајне сигнализације и опреме пута уређена од стране министарстава чија је надлежност саобраћај и комуникације на оба гора наведена нивоа. У оквиру Табеле 1. Дат је табеларни преглед који уређује области.

Табела 1. Преглед законских и подзаконских аката који се обрађује област саобраћајне сигнализације и техничке документације у Републици Српској

Ниво заједничких органа БиХ		Ниво Републике Српске
Уређење простора		Закон о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“ бр. 74/08, 71/09, 106/09 и 33/14) Правилник о садржају и контроли техничке документације („Службени гласник Републике Српске“, број 101/13),
Путеви		Закон о јавним путевима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 89/13)
Безбједност саобраћаја	Закон о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини „(Службени гласник БиХ“,бр. 6/06, 44/07, 84/09 и 48/10)	Закон о безбједности саобраћаја на путевима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 63/11) Правилник о саобраћајним знаковима и сигнализацији на путевима, начину обиљежавања радова и препрека на путу и знаковима које учесницима у саобраћају даје овлаштено лице („Службени гласник БиХ“, бр.19/07)

Анализа ових прописа извршена је са циљем да се идентификује процес постављања и управљања системом саобраћајне сигнализације и опреме пута, евидентирају недостаци у оквиру ових прописа са циљем унапређења овог система, те дају приједлози и сугестије за успостављање функционалног система управљања саобраћајном сигнализацијом и опремом пута.

3. АНАЛИЗА ПРОПИСА

3.1. Прописи из области безбједности саобраћаја

Законом о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, бр. 6/06, 44/07, 84/09 и 48/10) (у даљем тексту ЗОБС), примарно је уређена област постављања саобраћајне сигнализације и опреме пута гдје је речено да *„Јавни путеви морају се обиљежити прописаним саобраћајним знаковима, којима учесници у саобраћају упозоравају на опасност која им пријети на одреженом јавном путу или дијелу тог пута, стављају до знања ограничења, забране и обавезе којих се учесници у саобраћају морају придржавати и дају посебна обавјештења за безбједно и несметано одвијање саобраћаја“*

Овим Законом дефинисано је да *„Саобраћајне знакове и опрему пута постављају и одржавају институције које управљају путевима на основу рјешења надлежног органа“*.

У осталим одредбама које се односе на саобраћајну сигнализацију у већој мјери су дати услови које морају испунити саобраћајни знакови, услови за постављање те обавезе са циљем квалитетног одржавања саобраћајних знакова

Важећим Законом о безбједности саобраћаја на путевима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 89/13), односно кроз члан 27. овог закона уређено је, да ако се ради *„о саобраћајној сигнализацији и опреми пута сталног карактера“* саобраћајна сигнализација и опрема пута поставља се на основу *„Главног пројекта саобраћајне сигнализације и опреме пута“*.

У случају да се ради о саобраћајној сигнализацији и опреми за означавање радова на путу, иста се поставља на основу Елабората саобраћајне сигнализације и опреме пута. Израду главних пројеката и елабората саобраћајне сигнализације и опреме пута може искључиво вршити лице које посједује лиценцу за израду техничке докуменатације за саобраћајну сигнализацију и опрему пута. (п.а лиценце издаје Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију). Правилник о саобраћајним знаковима и сигнализацији на путевима, начину обиљежавања радова и препрека на путу и знаковима које учесницима у саобраћају даје овлаштено лице („Службени гласник БиХ“, бр.19/07), прописују се *„врста, значење, облик, боја, димензије и постављање саобраћајне сигнализације на путевима, знаци које учесницима у саобраћају на путевима дају овлаштена лица рукама, положајем тијела и посебним уређајима за емитовање звучних и свјетлосних сигнала“*.

3.2. Прописи из области јавних путева

Према Закону о јавним путевима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 89/13) (у даљем тексту „ЗЈП“) саобраћајну сигнализацију чине хоризонтална, вертикална, свјетлосна и промјењива саобраћајна сигнализација,

Постављање, уклањање, благовремену замјену и уредно одржавање саобраћајне сигнализације и опреме пута обезбјеђује управљач пута., при чему се саобраћајна сигнализација и опрема пута поставља *„искључиво на основу ревидованог саобраћајног пројекта у складу са важећим техничким прописима и стандардима“*. Изузетак овом правилу, према ЗЈП привремена саобраћајна сигнализација и опрема пута може да се постави на основу акта комисије коју именује министар саобраћаја и веза а која се *„представника управљача пута, Министарства и министарства надлежног за унутрашње послове може да одреди постављање привремене саобраћајне сигнализације на јавном путу, осим локалних путева и улица у насељу, до израде одговарајућег саобраћајног пројекта“*. Саобраћајна сигнализација и опрема постављена на бази акта претходно наведене Комисије, је привременог карактера до тренутка израде одговарајућег саобраћајног пројекта.

Даље, за јавне путеве који се налазе у надлежности јединица локалне самоуправе, такође је дата могућност да се привремена саобраћајна сигнализација и опрема пута може да постави на основ акта именоване Комисије, односно *„Комисија коју именује градоначелник, односно начелник јединице локалне самоуправе, а која се састоји од представника управљача пута, надлежног органа за унутрашње послове и надлежног органа за послове саобраћаја на подручју јединице локалне самоуправе може да одреди постављање привремене саобраћајне сигнализације на локалном путу до израде одговарајућег саобраћајног пројекта“*.

3.3. Прописи из области уређења простора

Област уређења простора у Републици Српској уређена је Законом о уређењу простора и грађењу („Сл. гласник Републике Српске“ бр. 40/13). Законом се између осталог уређује систем просторног планирања и уређења простора, припрема, израда и доношење докумената просторног уређења, локацијски услови, уређење грађевинског земљишта, издавање дозвола за грађење, врсте и садржај техничке документације и др.

Када се анализира техничка документација у смислу Закона о уређењу простора исту чине: идејни пројекат, главни пројекат, пројекат изведеног стања, документација контроле квалитета, упутства за за одржавање и погоне објекта, пројекат уклањања и др.

Од горе наведене техничке документације може се издвојити идејни и главни као пројекти који значајни као основа за израду предметних пројеката. У смислу овог Закона, идејни пројекат чине међусобно усаглашених нацрта и докумената којима се дају основна обликовна функционална и техничка рјешења објекта те приказа смјештаја објекта у простору, док је главни пројекат скуп међусобно усаглашених пројеката којима се даје техничко рјешење објекта, приказ смјештаја објекта у простору, доказује испуњавање битних захтјева за објекта, других захтјева из важећих закона и техничких норми и стручних прописа. Наопходно је напоменути да се на основу главног пројекта издаје грађевинска дозвола.

Овим Законом уређено је ко може да израђује техничку документацију, те у том смислу техничку документацију за све радова или само за поједине врсте радова може вршити правно лице које има одговарајућу лиценцу за обављање ових послова, при чему лиценцу за израду техничке документације са издаје Министарство за просторно уређење Републике Српске

У циљу ближег и подробнијег рашчлјивања садржаја техничке документације од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију донешен је Правилник о садржају и контроли техничке документације („Службени гласник Републике Српске“, број 101/13), којим се поближе уређује област израде техничке документације, односно садржај и у погледу текстуалних и графичких прилога.

Кроз овај Правилник дефинисани су „линијски инфраструктурни системи су: путеви, жељезнице, жичаре, хидротехничке регулације (пловни канали, хидромелиорациони системи за наводњавање и одводњавање и слично), жељезничке пруге и шински системи, јавне и комуналне инфраструктуре (цјевоводни системи водовода, канализације, далеководи, топловоди, нафтоводи, гасоводи и телекомуникациони кабловски системи и инсталације и други системи веза), који могу бити надземни и подземни“.

Правилником је дефинисано да техничку документација за грађење линијских инфраструктурних система, у зависности од врсте и техничке структуре система, састоји се од: пројектног задатка, техничког описа, односно технички извјештај, архитектонског пројекта, грађевински пројекат, пројекта инсталација (електроинсталације, машинске инсталације, гасне инсталације, инсталације водовода, канализације и други), пројекта уградње опреме, елаборат о геотехничким и геомеханичким и другим истражним радовима, пројекат или елаборат геодетских радова, пројекти вањског уређења, предмјер и предрачун радова са описом радова, прилог или елаборат заштите од пожара, елаборат заштите животне средине, елаборат о енергетској ефикасности објекта, прилог заштите на раду, елаборат заштите сусједних објеката, пројекат осматрања тла и објекта у току грађења и коришћења, пројекат или елаборат експропријације, претходна студија изводљивости, студија изводљивости и други елаборати и пројекти према потреби.

4. ДИСКУСИЈА

Из претходно изнијете анализе прописа може се закључити да ако је ријеч о „сталној сигнализацији“ саобраћајна сигнализација се поставља у складу са одређеном документацијом („главни саобраћајни пројекат саобраћајне сигнализације и опреме пута“, односно „ревидовани саобраћајни пројекат“). Привремена саобраћајна сигнализација и опрема пута поставља се на основу елабората привремене привремене сигнализације или акта надлежног органа.

Кроз два различита закона, који имају јавни пут односно саобраћајну сигнализацију и опрему као додирну тачку употребљена су два различита термина који дефинишу документ на основу којег се поставља саобраћајна сигнализација и опрема пута. Ова „терминолошка неусклађеност“ свакако доводи до одређене забуне код појединих управљача путева, те других у фази изради ове документације.

Иако су кроз ЗБС односно ЗЈП, кориштени термини „главни саобраћајни пројекат саобраћајне сигнализације и опреме пута“, односно „ревидовани саобраћајни пројекат“, кроз важећи Закон о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр 40/13), ови типови пројеката нису јасно назначени као пројекти на основу којих се изводе одређени радови на јавној инфраструктури.

Усклађивање и јасно дефинисање врсте и назива документа на основу којег се поставља саобраћајна сигнализација и опрема пута је од суштинског значаја за адекватно позиционирање ових пројеката у правном систему Републике Српске, а самим тим и подизања свијести о значају адекватно постављене саобраћајне сигнализације и последица у случају да иста није на адекватан и уређен начин постављена.

Наиме, анализирајући Правилник о садржају и контроли техничке документације Службени гласник Републике Српске“, бр. 101/13), може се извести закључак да су ови пројекти сврстани у групу „други елаборати и пројекти према потреби“.

Третирање ових пројеката на овај начин апсолутно није примјерено значају саобраћајне сигнализације и опреме пута у кориштењу јавног пута као јавног добра, односно значају пута у систему безбједности саобраћаја и његовом утицају на настанак саобраћајних незгода и последица саобраћајних незгода на лица.

Неспорна је чињеница да се у пракси израђује техничка документација на основу које се поставља саобраћајна сигнализација и опрема пута у оквиру главних пројеката путева или као засебни документи, али искључиво на бази професионалног односа наручиоца и израђивача главних пројеката саобраћајне инфраструктуре.

Садржај и ниво обраде ове документације је такође разнолика, што је првенствено последица тренутно неуређеног система израде техничке документације за постављање и одржавање саобраћајне сигнализације и опреме пута

Имајући у виду да су пројекти на основу којих се поставља саобраћајна сигнализација и опрема пута, дефинисани кроз ЗБС и ЗЈП, а као засебни пројекти нису недвосмислено подржани кроз законске и подзаконске акте из области уређења простора и грађења у наредном периоду неопходна је хармонизација ових прописа и јасније и прецизније дефинисање пројеката саобраћајне сигнализације у погледу садржаја и функционалне употребе истих.

У законодавству Републике Српске не постоји закон ни правилник који се у неком свом дијелу бави катастром саобраћајне сигнализације, осим у дијелу Правилника о начину оснивања и одржавања катастра водова („Службени гласник Републике Српске“ бр.11/14), гдје се дефинирано да се семафорски стубови морају евидентирати као посебне тачке у катастру водова.

Анализирају претходно наведену чињеницу, може се поставити питање „Зашто се само семафорски стубови, као један дио система саобраћајне сигнализације и опреме пута, морају евидентирати у катастру водова а други елементи саобраћајне сигнализације нису предвиђени“. Одговор на ову питање лежи дијелом у чињеници да је за рад ових уређаја неопходно напајање електричном енергијом. Имајући у виду да је развојом технологије, а што је и Правилником о саобраћајним знаковима и сигнализацији на путевима, начину обиљежавања радова и препрека на путу и знаковима које учесницима у саобраћају даје овлаштено лице („Службени гласник БиХ“, бр.19/07) и подржано, омогућено је постављање просвијетљених саобраћајних знакова којим је такође потребно напајање електричном енергијом, те се у поставља се питање зашто се исти такође не евидентирају у катастру водова.

Имајући у виду да мали број управљача путева посједују пројекте саобраћајне сигнализације и опреме пута за путеве којим управљају, а да притом постоје одрежене законске одредбе које уређују ову област, неопходно предузети системске кораке на унапређењу законских и подзаконских аката из анализираних области да би оне достигле значајан ниво у примјени.

Као последица унапријеђења ових прописа мора да буде превентивно успостављање квалитеног система саобраћајне сигнализације и опреме пута, који ће повратити повјерење учесника у саобраћају у постављену саобраћајну сигнализацију и опрему, као и квалитено управљање овим системом. Да би се квалитено управљало истим морамо имати и одговарајућу евиденцију стања, као планиране потребе.

Квалитетна евиденција саобраћајне сигнализације и опреме пута је такође и значајан предуслов за управљање ресурсима и „домаћински однос“ према јавним добрима што саобраћајна сигнализација и опрема свакако јесу. Могућности евиденције, у садашњем тренутку су достигли значајан ниво у погледу постојања различитих технолошких рјешења у погледу опреме и рачунарских програма, као што су ГИС програмске платформе и сл. програмским решењем евиденције саобраћајне сигнализације, а темељи се на јединственој бази података у којој су унети сви просторни и алфанумерички подаци, тако да је свака промена у саобраћајној сигнализацији тренутно видљива у ГИС окружењу.

Унапређење законских и подзаконски аката свакако мора обухватити пројекте саобраћајне сигнализације, услове за израду истих, техничку контролу ове документације, ревизију пројеката пута, извођење саобраћајне сигнализације и опреме пута, надзор над извођењем те евиденције саобраћајне сигнализације и опреме пута.

Да би се унаприједио процес израде пројеката саобраћајне сигнализације и опреме неопходно је дефинисати минималне захтјеве према израђивачима ове документације те у том смислу пројекти саобраћајне сигнализације треба да садрже:

- општа документа у складу са прописима;
- пројектни задатак овјерен од инвеститора;
- технички извештај који садржи: опис проблема, ограничења, опис предложеног решења, саобраћајно-техничке прорачуне и очекиване ефекте;
- предмјер и предрачун радова и опреме;
- графички дио пројекта (ситуационе планове хоризонталне и вертикалне сигнализације и опреме);
- детаље елемената саобраћајне опреме;
- техничке услове за реализацију (уградња и постављање опреме), и
- преглед саобраћајне сигнализације и опреме пута.
- прилог о заштити на раду и заштити животне средине,

Преглед саобраћајне сигнализације и опреме пута је свакако мјесто спајања техничког ргулисања саобраћаја са успостављањем евиденције саобраћајне сигнализације односно катастра саобраћајне сигнализације и он би у морао садржавати податке који ће бити у функцији адекватног управљања постојећом саобраћајном сигнализацијом односно планирању ресурса за даље унапређење, превентивно у квалитативном смислу. Израђивачи пројеката саобраћајне сигнализације и опреме пута у оквиру прегледа саобраћајне сигнализације и опреме пута требали би најмање да дају податке о:

- Подаци о саобраћајној мрежи
- Подаци о вертикалној сигнализацији
- Подаци о хоризонталној сигнализацији
- Подаци о саобраћајној опреми
- Подаци о појединачним елементима из горе наведених група података, су специфични за сваку групу појединачно и ближе карактеристике је неопходно стандардизовати, кроз даљу разраду

Ако је у конкретном случају ријеч о вертикалној сигнализацији, подаци о вертикалној сигнализацији требали би да садржа најмање:

- редни број позиције,
- ознака пута,
- шифра дионице пута,
- стационарна дионице пута на којој је знак постављен,

- подаци о диспозицији знака (координате)
- шифра саобраћајног знака (према важећем Правилнику),
- страна дионице пута на којој је знак постављен,
- димензије постављеног знака,
- класа ретрорефлексије фолије,
- подаци о стубу (укупна висина стуба на који је знак постављен, висина, пречник, материјал и др.)
- натпис на знаку (уколико је постављен),
- датум постављања знака (ако га је могуће утврдити),
- мјесна заједница

5. ЗАКЉУЧАК

Ради развоја система саобраћајне сигнализације и опреме неопходно је првенствено створити законске и подзаконске оквири који би обезбједили значајну примјену наведених прописа. Стварањем адекватних прописа који би уредили ову област од планирања средстава до самог праћења и реализације, одосно до одржавања саобраћајне сигнализације створиле би се претпоставке за квалитетнији рад запослених у органима управљача пута, првенствено код запослених у јединицама локалне самоуправе.

Успостављањем стриктних правила понашања, у оквиру којих би се јасно дефинисала сви поступци за све учеснике у процесу постављања саобраћајне сигнализације, ствара управљачима предуслове за квалитетније управљање саобраћајном сигнализацијом и опремом кроз адекватан аналитички алат који би био у виду катастра односно евиденције саобраћајне сигнализације.

Пројекти саобраћајне сигнализације, који се морају кроз унапређење прописа једнообразно дефинисати и у термилоашком смислу и смислу садржаја свако представљају у садашњем тренутку основу за израду катастра саобраћајне сигнализације.

Наведено, првенствено лежи у чињеници да значајан број јединица локалне самоуправе нема изражене пројекте саобраћајне сигнализације, кроз пројекте којим би у одређеном виду легализовали постојеће техничко регулисање саобраћаја, адекватном припремом пројектног задатка за израду саобраћајне сигнализације могу поставити адекватне темеље квалитетне евиденције о саобраћајној сигнализацији и опреми пута. У оквиру рада приказани су поједини елементи који могу послужити као улазни подаци, али је неопходно нагласити да тек успостављањем законских и подзаконских норми моћи ће се дефинисати параметри који ће у конкретном случају служити као улазни подаци за израду ове документације. До тог тренутка, велика одговорност лежи на одговорним лицима код управљача пута и њиховој посвећености и разумјевању ове проблематике.

6. ЛИТЕРАТУРА

- [1]. Закон о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини „(Службени гласник БиХ“, бр. 6/06, 44/07, 84/09 и 48/10),
- [2]. Закон о безбједности саобраћаја на путевима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 63/11),
- [3]. Закон о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“ бр. 74/08, 71/09, 106/09 и 33/14),
- [4]. Закон о јавним путевима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 89/13),
- [5]. Закона о цестама ФБиХ („Службене новине Федерације БиХ ", бр. 12/10 и 16/10),
- [6]. Правилник о врсти и садржају пројеката за грађење и реконструкцију јавних цеста ФБиХ („Службене новине Федерације БиХ ", бр. 12/10 и 16/10),
- [7]. Правилник о садржају и контроли техничке документације („Службени гласник Републике Српске“, број 101/13),
- [8]. Закон о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 6/12),
- [9]. Правилник о начину оснивања и одржавања катастра водова („Службени гласник Републике Српске“ бр.11/14),
- [10]. www.rgz.gov.rs